

Sygn. akt III Ca 697/14

POSTANOWIENIE

Dnia 8 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Krystyna Hadryś (spr.)

Sędziowie: SO Gabriela Sobczyk

SR (del.) Ewa Buczek – Fidyka

Protokolant Aneta Puślecka

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2014 r. na rozprawie sprawy

z wniosku K. S. (1)

z udziałem K. S. (2)

o zniesienie współwłasności i dział spadków po A. S. (1) i J. S.

na skutek apelacji uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Jastrzębiu – Zdroju

z dnia 7 marca 2014 r., sygn. akt I Ns 1024/13

postanawia:

1. **oddalić apelację;**

2. **zasądzić od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy kwotę 1.800 (tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSR (del.) Ewa Buczek – Fidyka SSO Krystyna Hadryś SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Ca 697/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawca K. S. (1) domagał się dokonania działu spadku po A. S. (1), zmarłym 10 sierpnia 2003 r. oraz dokonania działu spadku także po uczestniczce postępowania J. S., która zmarła w toku postępowania w dniu 15 lipca 2009 r. Podał, iż w skład spadku po A. S. (1) wchodzi: spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu położonego w J. przy ul. (...), znajdujące się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej: (...) w J., jednostki uczestnictwa w (...), wierzytelność uzyskana po likwidacji rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowego i lokat terminowych założonych w (...) SA Oddział (...) w R., wierzytelność uzyskana po likwidacji lokat terminowych i rachunku walutowego założonych w (...) SA Oddział (...) w R., 1/6 części nieruchomości położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w Opolu prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz wypłacone świadczenie z Fundacji (...).

Wnioskodawca wniósł o przyznanie na jego rzecz spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu położonego w J., przy ul. (...) oraz wszystkich środków zgromadzonych w Funduszach Inwestycyjnych bez obowiązku spłat na rzecz uczestnika, ponieważ K. S. (2) otrzymał darowizny w postaci nieruchomości w S. i kwoty 30.000 zł, a nadto środki

dewizowe zostały przelane z konta spadkodawców na konto uczestnika, a także środki pieniężne zdeponowane w (...) na Złotym Koncie zostały przez niego rozdysponowane.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik K. S. (2) przyznał, że otrzymał darowiznę od spadkodawcy w postaci nieruchomości położonej w S. o wartości 40.000 zł, określonej na podstawie aktu notarialnego z dnia 6.11.1996 r. Wskazał, że nieruchomość tę sprzedał w 2000 r. za 80.000 zł. W piśmie z dnia 16 marca 2007 r. zakwestionował zasadność odliczenia ze schedy spadkowej wartości tej darowizny, podnosząc, że nieruchomość została podarowana z zastrzeżeniem opieki w chorobie i starości, z czego uczestnik się wywiązał. Dalej uczestnik zaprzeczył, by ojciec spłacał za niego zaciągnięte kredyty. Wskazał nadto, że wnioskodawca otrzymał darowizny od spadkodawcy w postaci środków pieniężnych na zakup samochodów, kwoty 10 mln starych zł na budowę domu letniskowego. Podniósł, że spadkodawca ponosił koszty utrzymania syna wnioskodawcy, gdyż wnioskodawca nie wywiązywał się z obowiązków rodzicielskich. Zaprzeczył by rozdysponował środki pieniężne zgromadzone na Złotym Koncie oraz by na jego rachunek zostały przelane w dniu 9 września 2003 r. środki zgromadzone na rachunku walutowym oraz lokata terminowa w dolarach amerykańskich i Euro. Domagał się przyznania mu w wyniku działu spadku na własność jednostek uczestnictwa w Funduszu Inwestycyjnym, zaś na rzecz wnioskodawcy przyznania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu bez obowiązku dopłat.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Jastrzębiu – Zdroju ustalił, że przedmiotem podziału majątku wspólnego A. S. (1), zmarłego dnia 10 sierpnia 2003 r., po którym zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu -Zdroju z dnia 2 sierpnia 2006 r. w sprawie I Ns 610/03 spadek nabyli J. S., K. S. (1) i K. S. (2) po 1/3 części i J. S., zmarłej dnia 15 lipca 2009 r. po której zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie I Ns 579/09 spadek nabyli K. S. (1) i K. S. (2) po 1/2 części jest: spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu położonego w J. przy ul. (...), znajdujące się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej: (...) w J. o wartości 140.700 zł; ustalił, że przedmiotem działu spadku po A. S. (1) są: udział w wysokości 1/2 części w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu położonego w J. przy ul. (...), znajdującego się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej: (...) w J. o wartości udziału 70.350 zł,

jednostki uczestnictwa w (...) nr rejestru(...) o wartości 78.601,38 zł, wierzytelność uzyskana po likwidacji rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowego i lokat terminowych założonych w (...) SA Oddział (...) w R. w kwocie 119.669,38 zł, wierzytelność uzyskana po likwidacji lokat terminowych i rachunku walutowego założonych w (...) SA Oddział (...) w R. w kwocie 6344,46 USD oraz 446,04 EUR co na dzień 10 sierpnia 2003 r. stanowiło kwotę 26.508,32 zł, wierzytelność w kwocie 11.250 zł z tytułu zbycia przez K. S. (1) udziału w nieruchomości położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w Opolu prowadzi księgę wieczystą nr (...), wierzytelność w kwocie 11.250 zł z tytułu zasądzonej przez Sąd Rejonowy w Opolu postanowieniem z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie I Ns 912/11 spłaty na rzecz K. S. (2) w związku ze zniesieniem współwłasności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Opolu prowadzi księgę wieczystą nr (...),

II rata wypłaconego świadczenia z Fundacji (...) w wysokości 9.113,16 zł tj. składniki o łącznej wartości 326.742,24 zł.

Ponadto Sąd ustalił, że przedmiotem działu spadku po J. S. są: udział w wysokości 2/3 części w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu położonego w J. przy ul. (...), znajdującego się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej: (...) w J. o wartości udziału 93.800 zł, udział w wysokości 1/3 części w jednostkach uczestnictwa w (...) nr rejestru (...) o wartości 78.601,38 zł, o wartości udziału 26.200,46 zł, udział w wysokości 1/3 części w wierzytelności uzyskanej po likwidacji rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowego i lokat terminowych założonych w (...) SA Oddział (...) w R. w kwocie 119.669,38 zł o wartości udziału 39.889,79 zł, udział w wysokości 1/3 części w wierzytelności uzyskanej po likwidacji lokat terminowych i rachunku walutowego założonych w (...) SA Oddział (...) w R. w kwocie 6344,46 USD oraz 446,04 EUR, co na dzień 10 sierpnia 2003 r. stanowiło kwotę 26.508,32 zł o wartości udziału 8.836,10 zł;

udział w wysokości 1/3 części w wierzytelności w kwocie 11.250 zł z tytułu zbycia przez K. S. (1) udziału w nieruchomości położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w Opolu prowadzi księgę wieczystą nr (...), o wartości udziału 3.750 zł ; udział w wysokości 1/3 części w wierzytelności w kwocie 11.250 zł z tytułu zasądzonej przez Sąd Rejonowy

w Opolu postanowieniem z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie I Ns 912/11 spłaty na rzecz K. S. (2) w związku ze zniesieniem współwłasności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Opolu prowadzi księgę wieczystą nr (...), o wartości udziału 3.750 zł; udział w wysokości 1/3 części w II racie wypłaconego świadczenia z Fundacji (...) o wartości udziału 3.037,72 zł tj. składniki o łącznej wartości 179.264,07 zł.

Dokonał całkowitego podziału majątku wspólnego A. i J. S., działu spadku po A. S. (1) i działu spadku po J. S. o łącznej wartości 397.092,24 zł w ten sposób, że przyznał:

- K. S. (1): składniki wymienione w sentencji postanowienia, a to w pkt 1a, 2b, 2e oraz 1/3 II raty wypłaconego świadczenia z Fundacji (...) tj. kwotę 3.037,72 zł, to jest majątek o wartości 233.589,10 zł.

-K. S. (2): składniki majątkowe wymienione w sentencji postanowienia,

a to w pkt 2c, 2d, 2f oraz 2/3 II raty wypłaconego świadczenia z Fundacji (...)

Pojednanie tj. kwotę 6.075,44 zł to jest majątek o wartości 163.503,14 zł.;

zaliczył uczestnikowi K. S. (2) na poczet sched spadkowych po A. S. (1) i J. S. uczynione przez spadkodawców darowizny w postaci nieruchomości położonej w S. wartości 80.000 zł oraz kwoty 30.000 zł, w pozostałym zakresie dotyczącym zaliczenia darowizn na poczet sched spadkowych wniosek oddalił; zasądził od uczestnika postępowania K. S. (2) na rzecz wnioskodawcy K. S. (1) kwotę 19.957,02 zł, tytułem dopłaty, płatną w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia płatności; nakazał pobrać od wnioskodawcy K. S. (1) rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju kwotę 340 zł tytułem pozostałej części nieuiszczonej opłaty.

Sąd Rejonowy ustalił, że spadkodawca A. S. (1) zmarł 10 sierpnia 2003 r. Postanowieniem z dnia 2 sierpnia 2006r., sygn. akt I Ns 610/03 Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju stwierdził, że spadek po A. S. (1) na podstawie ustawy nabyli z dobrodziejstwem inwentarza: żona J. S. oraz dzieci: K. S. (1) i K. S. (2) każdy po 1/3 części. W skład majątku wspólnego A. i J. S. wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położone w J. przy ul. (...), znajdujące się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej: (...) w J. o wartości 140.700 zł. W skład spadku po A. S. (1) wchodzi udział w wysokości 1/2 części spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w J. przy ul. (...). A. S. (1) w spadku po swojej siostrze A. S. (2) odziedziczył udział w wysokości 1/6 części w nieruchomości położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w Opolu prowadzi księgę wieczystą (...). Wnioskodawca K. S. (1) swój udział w tej nieruchomości odziedziczony po spadkodawcach zbył za cenę 11.250 zł. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 11 stycznia 2012 r., sygn. akt I Ns 912/11 w sprawie o zniesienie współwłasności nieruchomości opisanej wyżej toczącej się pomiędzy K. S. (2) a J. B. i U. B. została zasądzona na rzecz K. S. (2) spłata jego udziału w wysokości 11.250 zł.

Spadkodawca A. S. (1) posiadał w (...) S.A. rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy i 12 lokat terminowych. Lokaty terminowe opiewały na łączną kwotę 118.704,44 zł. Ponadto posiadał w tym banku rachunek walutowy (...) w kwocie 4.943,26 USD, lokatę terminową w kwocie 1.401,20 USD i lokatę terminową w kwocie 446,04 EURO. Lokaty terminowe w USD i EUR oraz rachunek walutowy a'vista w USD zostały zlikwidowane w dniu 9 września 2003 r. poprzez przelanie środków na rachunek K. S. (2). Natomiast rachunek i lokaty złotowe zostały zlikwidowane w dniu 10 września 2003 r. poprzez przelanie na rachunek założony dla J. S., którego współwłaścicielem był K. S. (2). Środki pieniężne ulokowane w banku przez spadkodawcę A. S. (1) pochodziły częściowo ze spadku, który odziedziczył po swoim bracie A. oraz z odszkodowania z Fundacji (...). Spadkodawca otrzymał w spadku ok. 40.000 dolarów kanadyjskich, które po przeliczeniu na złotówki były ulokowane na Złotym Koncie. Po likwidacji rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego i lokat terminowych na rachunek spadkodawczyni i uczestnika K. S. (2) została przelana kwota 119.752,81 zł. W następnym dniu zostały założone z tych środków dwie lokaty terminowe po 2.500 zł każda oraz jedna lokata na kwotę 5.000 zł. W dniu 11 września 2003 r. wypłacono kwotę 107.000 zł. Ze środków zgromadzonych na rachunku w ramach zlecenia stałego był opłacany czynsz za mieszkanie, opłacane były media oraz telewizja kablowa i telefon. Na rachunek

wpływała co miesiąc emerytura spadkodawczyni w kwocie ponad 1800 zł. Regularnie raz lub dwa razy w miesiącu K. S. (2) na jego dyspozycję ustną była wypłacana kwota początkowo kwota 1.000 zł, a następnie od 1.200 zł do 1.900 zł.

W skład spadku po A. S. (1) wchodzi jednostki uczestnictwa (...) nr rejestru (...). Wartość zgromadzonych jednostek według wyceny na dzień 23 grudnia 2013 r. wynosi 78.601,38 zł. W dniu 10 maja 2004 r. wypłacono spadkobiercom A. S. (1), tj. K. S. (2), K. S. (1) oraz J. S. należną spadkodawcy drugą ratę świadczenia z Fundacji (...) w kwocie 9.113,16 zł, każdemu po 3.037,72 zł. Spadkodawczyni J. S. zmarła 15 lipca 2009 r. Spadek po niej na podstawie ustawy nabyli z dobrodziejstwem inwentarza K. S. (1) i K. S. (2) po 1/2 części każdy. W skład spadku po J. S. wchodzi: udział w wysokości 1/2 części w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu położonego w J. przy ul. (...) oraz udział w wysokości 1/3 części w spadku po A. S. (1), t.j.:

- w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu położonego w J. przy ul. (...),

- w jednostkach uczestnictwa w (...) nr rejestru (...),

- w wierzytelności uzyskanej po likwidacji rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowego i lokat terminowych założonych w (...) SA Oddział (...) w R. w kwocie 119.669,38 zł o wartości udziału 39.889,79 zł,

- w wierzytelności uzyskanej po likwidacji lokat terminowych i rachunku walutowego założonych w (...) SA Oddział (...) w R. w kwocie 6344,46 USD oraz 446,04 EUR, co na dzień 10 sierpnia 2003 r. stanowiło kwotę 26.508,32 zł o wartości udziału 8.836,10 zł,

- w wierzytelności w kwocie 11.250 zł z tytułu zbycia przez K. S. (1) udziału w nieruchomości położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w Opolu prowadzi księgę wieczystą nr (...), o wartości udziału 3.750 zł,

- w wierzytelności w kwocie 11.250 zł z tytułu zasądzonej przez Sąd Rejonowy w Opolu postanowieniem z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie I Ns 912/11 spłaty na rzecz K. S. (2) w związku ze zniesieniem współwłasności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Opolu prowadzi księgę wieczystą nr (...), o wartości udziału 3.750 zł,

- w II racie wypłaconego świadczenia z Fundacji (...) o wartości udziału 3.037,72 zł, tj. składniki o łącznej wartości 179.264,07 zł.

Powyższe okoliczności doprowadziły Sąd Rejonowy do przekonania, że sporne w sprawie było czy przedmiotem działu spadku po A. S. (1) winny być: wierzytelność z tytułu wypłaconego spadkodawcy A. S. (1) świadczenia z Fundacji (...) w kwocie 9.113,16 zł oraz wierzytelności uzyskane po likwidacji rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, lokat terminowych, rachunku walutowego założonych w (...) SA Oddział (...) w R. na nazwisko spadkodawców, a także prawo do grobu położonego na cmentarzu Rakowickim w K.. Spór dotyczył także tego, czy, a jeżeli tak - to jakich darowizn dokonywali spadkodawcy na rzecz wnioskodawcy i uczestnika. Sąd wskazał, że jak wynika z pisma Fundacji (...) w dniu 10 maja 2004 r. wypłacono spadkobiercom A. S. (1) należną mu drugą ratę świadczenia w łącznej kwocie 9.113,16 zł, którą Sąd zaliczył w skład masy spadkowej A. S. (1). W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd doszedł do wniosku, że pieniądze wypłacone z konta w dniu 11 września 2003 r. zostały rozdysponowane na potrzeby uczestnika, który również w późniejszym okresie regularnie dokonywał wypłat z rachunku. Niewątpliwie wszystkie wypłacone kwoty nie zostały spożytkowane na utrzymanie J. S., opieka nad spadkodawczynią jak wynika z zeznań uczestnika była bowiem nieodpłatna.

Rozstrzygając co do zasadności zaliczenia w skład spadku po zmarłym A. S. (1) prawa do grobu położonego na cmentarzu Rakowickim w K., Sąd wskazał, że zgodnie z orzecznictwem prawo do grobu, na treść którego składają się elementy o charakterze majątkowym, jak i elementy o charakterze wyłącznie osobistym, nie może być przedmiotem działu spadku ani podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami. W niniejszej sprawie ze względu na fakt, iż w grobie na Cmentarzu Rakowickim zostali pochowani uprawnieni członkowie rodziny stron, prawo to nie podlega regułom dziedziczenia i Sąd nie zaliczył tego składnika w skład spadku po A. S. (1).

Ponadto Sąd uznał, że zebrany w sprawie materiał dowodowy, w szczególności wypis aktu notarialnego – umowy darowizny z dnia 6 listopada 1996 r. oraz decyzja Naczelnika Urzędu Skarbowego w J. z dnia 13 kwietnia 2007 r. świadczą niezbicie o fakcie dokonania przez spadkodawców na rzecz K. S. (2) darowizny nieruchomości położonej w S. zabudowanej domem mieszkalnym oraz darowizny kwoty 30.000 zł w dniu 10 kwietnia 2002 r. Darowizny te zgodnie z art.1039§1 kc zostały zaliczone na poczet schedy spadkowej uczestnika K. S. (2). Sąd przyjął wartość dokonanej na rzecz K. S. (2) darowizny nieruchomości położonej w S. na kwotę 80.000 zł, w oparciu o umowę sprzedaży z dnia 27 lipca 2000 r.

Odnosząc się do zarzutu podniesionego przez K. S. (2), dotyczącego zwolnienia darowizn z obowiązku zaliczenia ich na poczet schedy spadkowej, zdaniem Sądu fakt, iż darczyńcy w umowie darowizny zastrzegli sobie opiekę w chorobie i starości, a K. S. (2) opiekę tę zobowiązał się wykonywać jest niewystarczający, by uznać iż darowizna została dokonana ze zwolnieniem od obowiązku zaliczenia. Ponadto zdaniem Sądu spadkodawczyni wymagała stałej, całodobowej opieki innej osoby, czego uczestnik jej nie zapewnił, mimo, że na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie III RNs 78/05 został ustanowiony jej opiekunem. W pozostałym zakresie dotyczącym zaliczenia darowizn na poczet sched spadkowych Sąd oddalił wnioski bowiem zgodnie z dyspozycją art. 6 kc, żadna ze stron nie udowodniła, aby inne darowizny zostały przez spadkodawców poczynione.

Wartość przedmiotu podziału majątku wspólnego i działu spadków ustalił Sąd na kwotę 397.092,24 zł. Po zaliczeniu na poczet schedy spadkowej darowizn w łącznej kwocie 110.000 zł wartość schedy spadkowej każdego ze spadkobierców wyniosła 253.546,12 zł.

Przyznając w wyniku działu spadku spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu wnioskodawcy, Sąd kierował się zgodnym wnioskiem uczestników. Sąd przyznał każdemu z uczestników wierzytelność związaną ze zbyciem udziału w nieruchomości położonej w K. w kwotach po 11.250 zł, a także pobraną część odszkodowania z Fundacji (...). K. S. (2) Sąd przyznał także część odszkodowania należną J. S., bowiem zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że korzystał on ze środków pieniężnych znajdujących się na rachunku założonym w dniu 10 września 2003 r., którego był współwłaścicielem, a pieniądze tam zgromadzone nie zostały zużyte na potrzeby spadkodawczyni. Z podobnych względów Sąd przyznał temu uczestnikowi wierzytelność uzyskaną po likwidacji rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego w kwocie 119.669,38 zł, bowiem uznał, że pieniądze te zostały zużyte przez uczestnika na potrzeby swojej rodziny. Jako, że środki zgromadzone w walucie obcej wchodzące w skład spadku zostały przelane w dniu 9 września 2003 r. na rachunek K. S. (2) Sąd przyznał mu wierzytelność z tego tytułu.

Sąd ustalił, że wartość majątku spadkowego przyznana K. S. (2) wynosi 163.503,14 zł, co wraz z zaliczonymi na poczet jego schedy darowiznami w łącznej kwocie 110.000 zł stanowi kwotę 273.503,14 zł. Wnioskodawcy Sąd przyznał oprócz spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu o wartości 140.700 zł i wierzytelności z tytułu zbycia udziału w nieruchomości położonej w K. w wysokości 11.250 zł oraz pobranej 1/3 części odszkodowania z Fundacji (...) w kwocie 3.037,72 zł, także jednostki uczestnictwa zgromadzone w (...) nr rejestru (...) o wartości 78.601,38 zł. Wartość majątku spadkowego przyznanego wnioskodawcy wynosi więc 233.589,10 zł.

Mając na względzie, że wartość sched spadkowych podlegających podziałowi ustalona została na kwotę 507.092,24 zł a udziały stron w tym majątku wynoszą po 1/2 części oraz biorąc pod uwagę, że uczestnikowi postępowania przyznane zostały składniki majątkowe o wartości 273.503,14 zł zaś wnioskodawcy przyznane zostały składniki majątkowe o wartości 233.589,10 zł, w punkcie 7 postanowienia Sąd zasądził od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni kwotę 19.957,02 zł opierając się na treści art. 212 k.c. i art. 688 k.p.c. tytułem dopłaty. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. O kosztach orzeczono zgodnie z art. 520 k.p.c., uznając, że strony w równym stopniu zainteresowane były rozstrzygnięciem niniejszej sprawy. Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądowi Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju od wnioskodawcy K. S. (1) kwotę 340 zł, tytułem nieuiszczonej części opłaty.

W apelacji od powyższego postanowienia uczestnik postępowania K. S. (2) nie zgodził się z obciążeniem go kwotą 119.669,38 zł z tytułu likwidacji rachunku oszczędnościowego- rozliczeniowego i lokat terminowych założonych w (...) S.A. Oddział w R. i, przyznanie mu kwoty 6.075,44 zł z tytułu 2/3 raty wpłaconego świadczenia z Fundacji

(...). Zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 1039 k.c. poprzez przyjęcie, iż dokonana przez spadkodawców darowizna na rzecz jego osoby w zamian za opiekę w chorobie i starości podlega zaliczeniu na poczet schedy spadkowej; naruszenie przepisów procesowych, a to art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, a to ocenę iż zastrzeżenie spadkodawców opieki w chorobie i starości zawarte w umowie darowizny nie jest wystarczające aby uznać, iż darowizna została dokonana ze zwolnieniem od obowiązku zaliczenia, podczas gdy prawidłowa ocena tego oświadczenia winna prowadzić do wniosku, iż darowizna ta nie podlegała zaliczeniu w poczet masy spadkowej; ocenę zeznań świadków I. F., M. J. i części zeznań G. S., skutkującą przyjęciem, iż opieka nad spadkodawcami nie była wykonywana w sposób nie budzący zastrzeżeń, podczas gdy prawidłowa ocena tych dowodów w połączeniu z zeznaniami świadków K. B., P. H., T. K. oraz częścią zeznań G. S. winna prowadzić do wniosku, że skarżący opiekę wykonywał w sposób prawidłowy. W uzasadnieniu apelacji skarżący podał, iż nie zgadza się z decyzją Sądu obciążając go kwotą 119.669,38 zł z tytułu likwidacji rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowego i lokat terminowych złożonych w (...) S.A. w R., albowiem nie wie co się stało ze środkami wypłaconymi na podstawie dyspozycji ustnej spadkodawczyni w dniu 11.09.2003r. w kwocie 107.000 zł. Nie godzi się również z decyzją przyznającą mu kwotę z tytułu 2/3 raty wypłaconego świadczenia z Fundacji, albowiem spadkodawczyni swoje środki w kwocie 3.037,77 zł przeznaczyła na pomnik dla zmarłego męża. Ponadto podkreślił, że oświadczenie spadkodawców o zwolnieniu obdarowanego od obowiązku zaliczenia darowizny w poczet schedy spadkowej, może być wyrażone w dowolnej formie, jak również wynika z konkretnych okoliczności, a w niniejszej sprawie wolą spadkodawców była darowizna na jego rzecz z zastrzeżeniem opieki w chorobie i starości. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Sąd II instancji zgodnie z art. 378 k.p.c. rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, z urzędu wyłącznie bierze pod uwagę nieważność postępowania. Zatem Sąd Okręgowy w tej sprawie był limitowany co do zakresu zaskarżenia orzeczenia Sądu I instancji zarzutami apelacji uczestnika postępowania.

Dokonując oceny apelacji uczestnika postępowania należało uznać ją za niezasadną. Zarzuty apelacji w żadnym zakresie nie dają podstaw do wzruszenia zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Okręgowy podziela w całości i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, ponieważ ustalenia te znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, które to dowody Sąd ten ocenił w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Orzekając Sąd Rejonowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania, ani też doświadczenia życiowego. Wnioski Sądu pierwszej instancji co do faktów, w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie, a zaoferowanych przez obie strony.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa procesowego objętego regulacją art. 233 k.p.c., stwierdzić należy, że stanowisko prezentowane w apelacji w zasadzie nie można określić jako zarzut, lecz polemikę z ustaleniami zaskarżonego postanowienia. W ocenie Sądu Odwoławczego skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd I instancji uchybił zasadom logicznego rozumowania, lub doświadczenia życiowego. To bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające wyłącznie przekonanie skarżącego o innej niż przyjął Sąd Rejonowy wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu, a z takim sformułowaniem treści apelacji mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Zarzut nadania waloru wiarygodności części zeznań świadków i odmowy dania wiary uczestnikowi postępowania czy też części zeznań świadków, został szczegółowo oceniony w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia i w ocenie Sądu Odwoławczego, dokonana przez Sąd meriti ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego mieści się w ramach swobodnej oceny dowodów, a skarżący nie zakwestionował jej skutecznie poprzez wykazanie, iżby ocena ta miała charakter dowolny.

Zarzuty zawarte w apelacji mają charakter polemiczny, wskazujący na indywidualną ocenę skarżącego, bez wykazania naruszenia przez Sąd Rejonowy zasad logiki i doświadczenia życiowego określonych w art. 233 k.p.c. W ocenie Sądu

drugiej instancji Sąd Rejonowy szczegółowo odniósł się do zeznań świadków, które ocenił prawidłowo, a zarzuty podniesione w apelacji oceny tej nie niweczą.

W tym zatem zakresie uzasadnienie zaskarżonego postanowienia jest w całości aprobowane przez Sąd Odwoławczy, zatem zbędne jest powtarzanie ustaleń wskazanych w treści tego uzasadnienia.

W świetle prawidłowo dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych w sprawie, zastosowanie prawa materialnego stanowiącego podstawę zaskarżonego orzeczenia, w ocenie Sądu Odwoławczego jest prawidłowe.

Sąd Odwoławczy uznał, że Sąd Rejonowy trafnie wskazał, że dokonane ustalenia faktyczne dają podstawę do obciążenia skarżącego kwotami z likwidacji rachunku rozliczeniowo – oszczędnościowego i lokat terminowych oraz w zakresie drugiej raty wypłaconego świadczenia z Fundacji (...), a także dały podstawę do uznania, że darowizny dokonane w zamian za opiekę w chorobie i starości, zaliczone powinny zostać na poczet schedy spadkowej.

Odnosząc się do kwestii likwidacji rachunku spadkodawczyni J. S., wskazać należy, iż bezpośrednią i wyłączną opiekę, czy to w okresie kiedy skarżący został prawnie ustanowiony opiekunem ubezwłasnowolnionej matki, czy też w okresie poprzedzającym, jak to wynika prawidłowych ustaleń Sądu Rejonowego, sprawował skarżący, który był też wyłącznym i bieżącym dysponentem jej konta bankowego jako współwłaściciel tego konta. W prawidłowo ustalonym stanie faktycznym niewątpliwie jest, że dysponował on środkami umieszczonymi na tym koncie, jak i środkami wpływającymi na to konto, a także wypłaconą ratą z Fundacji (...), albowiem wpłynęła ona na konto w 2004r., a jak prawidłowo ustalił Sąd pierwszej instancji, wspólnota konta skarżącego z matką nastąpiła we wrześniu 2003r.

W konsekwencji czego również okoliczność, iż w następnym dniu po założeniu wspólnego konta została wypłacona kwota 107.000 zł, musi wskazywać na to, że dokonali tego współwłaściciele konta, którzy mogli nim wyłącznie dysponować i żadna okoliczność nie wskazuje na to, iżby dokonały tego osoby trzecie. Skarżący nie wykazał w rozumieniu art. 6 k.c. swoich twierdzeń w tym zakresie. Ponadto przez cały okres istnienia konta za życia J. S., jak i dysponowania tym kontem przez uczestnika postępowania, nie podnosił on, aby kwota 107.000zł wypłacona w dniu 11 września 2003r. została zagarnięta przez osoby trzecie, bowiem w tej sytuacji jaką przedstawił skarżący w toku postępowania przed Sądem I instancji, musiałoby to spotkać się z jego negatywną oceną, a przecież posiadał on bieżący wgląd do konta, dokonując na przestrzeni wielu lat różnych operacji finansowych na tym koncie. Ponadto wypłacenie tak dużej sumy pieniędzy z konta, którego był współwłaścicielem musiałoby spotkać się z jego negatywną reakcją i zamiarem ustalenia przyczyn takiego stanu konta, czego to skarżący nie dokonał, wobec czego należy uznać, iż Sąd Rejonowy trafnie uznał, iż to on dysponował wypłaconą kwotą. Nie wykazał bowiem swoich twierdzeń przeciwnych żadnymi dowodami w rozumieniu art. 6 k.c.

Nie można także podzielić zarzutu skarżącego, że J. S. kwotę otrzymaną z Fundacji przeznaczyła na pomnik swojego męża. W żadnym zakresie skarżący takich okoliczności nie wykazał w rozumieniu art. 6 k.c., co uzasadniało uznanie w zaskarżonym orzeczeniu, iż i tą kwotą dysponował skarżący, nie przeznaczając tej kwoty na wyłączne potrzeby spadkodawczyni.

Na uwzględnienie nie zasługuje również zarzut błędnego zastosowania przez Sąd Rejonowy regulacji z art. 1039 k.c., i zaliczenia darowizny na poczet schedy spadkowej, albowiem nie sposób uczynić Sądowi temu zarzutu, iż nie odwołał się do całego zebranego w sprawie materiału dowodowego, albowiem przesłuchani w sprawie świadkowie: G. S., M. J. i I. F. w sposób miarę spójny – oprócz różnic odnoszących się do mało istotnych okoliczności - i w związku z tym jednoznacznie wyrażali się o generalnym sprawowaniu opieki przez skarżącego, tj. nie stwierdzili oni iżby skarżący porzucił matkę i zdystansował się całkowicie od tej opieki, nie mniej jednak, była ona sprawowana niesolidnie i niesumiennie, a poszczególne okoliczności faktyczne takie jak pozostawianie matki, która była osobą starą, chorą, stanowiącą dla samej siebie i otoczenia zagrożenie, samodzielnie w jej domu, bądź też niejako przekazywanie jej G. S. pod opiekę częściowo, poprzez umożliwienie jej dostarczania jedzenia dla matki, było w ocenie Sądu I instancji naganne i nie mogło spotkać się z akceptacją jako prawidłowa realizacja opieki, i ocenę ten Sąd Odwoławczy w całości podziela.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy trafnie ocenił, iż darowizny z których skarżący korzystał przez wiele lat, muszą wejść w poczet schedy spadkowej, albowiem nie było żadnych podstaw do tego, aby uznać, że spadkodawcy zwolnili obdarowanego z obowiązku zaliczenia darowizny na schedę spadkową, a okoliczności sprawy wskazują na to, iż zobowiązania określone w akcie notarialnym w 1996r. kiedy to została dokonana darowizna, na których realizację przez obdarowanego liczyli spadkodawcy, nie zostały przez niego prawidłowo zrealizowane. Ponadto jak trafnie wskazał Sąd Rejonowy, z treści umowy darowizny nie wynika, aby zamiarem darczyńców było niezaliczenie darowizny poczet schedy spadkowej. Skoro umowa została sporządzona przez notariusza, zakres obwarowań i oświadczeń niewątpliwie umożliwiał spadkodawcom wyartykułowanie szczególnego uregulowania wartości tej darowizny, czego nie dokonali, co przy uwzględnieniu dalszych okoliczności wykazanych w sprawie, daje podstawę do uznania, iż brak stosownego oświadczenia nie był przypadkowy. Wobec czego uznać należało, iż orzeczenie przez Sąd Rejonowy o zaliczeniu darowizny w poczet schedy spadkowej odpowiada prawu.

Pozostałe zarzuty podniesione w apelacji mają w ocenie Sądu Okręgowego przede wszystkim charakter czysto polemiczny i sprowadzają się do negowania właściwej oceny i ustaleń Sądu pierwszej instancji, przeciwstawiając im własne oceny i wnioski, które w żadnym razie nie mogą podważyć trafności rozstrzygnięcia i argumentacji Sądu Rejonowego, wobec czego apelacja uczestnika postępowania podlegała oddaleniu jako niezasadna.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. z uwagi na sprzeczność interesów wnioskodawcy i uczestnika postępowania, obciążając przegrywającego uczestnika postępowania kosztami postępowania apelacyjnego.

Z uwagi na powyższe - na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13§ 2 k.p.c. oddalono apelację jako bezzasadną. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono po myśli art. 520 § 2 k.p.c. i przy zastosowaniu § 6 ust.6 w związku z § 9 pkt 3 i § 12 ust. 1 pkt.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zasądając od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy kwotę 1.800 zł tytułem zwrotów kosztów postępowania odwoławczego.

SSR(del.) Ewa Buczek – Fidyka SSO Krystyna Hadryś SSO Gabriela Sobczyk